

Emeriitprofessor Lii Jannus-Pruljan 90

30. juulil 2019 tähistas emeriitprofessor Lii Jannus-Pruljan oma 90. juubelisünnipäeva. Ta on sündinud teenistuja perekonnas. Pärnu II Keskkooli lõpetas ta kuldmedaliga 1947. aastal. Järgnesid õpingud TÜ arstiteaduskonnas, mille ta lõpetas 1953. aastal kiitusega.

Aastatel 1953–1956 õppis juubilar sihtaspirantuuris Moskvast Tuberkuloosi Keskinstituudis. Kandidaaditöö teemal „Streptomütsiini toimest tuberkuloosi patomorfoloogiale“ kaitses ta 1957. aastal. Ajavahemikul 1964–1994 (30 aastat) töötas L. Jannus-Pruljan ENSV Teaduste Akadeemia Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudis (tänapäeval Tervise Arengu Instituut) tuberkuloosiosakonna juhatajana.

1970. aastal kaitses L. Jannus-Pruljan doktoritöö teemal „Tuberkuloosi mükobakterite ravimiresistentsus ja selle toime tuberkuloosiprotsessi kulule (kliiniline-laboratoorne uurimus)“. Ta kuulus töörühma, kelle töö saavutusi hinnati 1977. aastal Nõukogude Eesti preemiaga. Professorikutse anti Lii Jannus-Pruljanile 1989. aastal. Ta oli esimeste hulgas Eestis ja Nõukogude Liidus, kes alustas tuberkuloosibakterite ravimiresistentsuse uurimist (esimesed tööprotokollid pärinevad juba aastast 1957). Hiljem, kui tuberkuloosi haigestumine Eestis vähenes, spetsialiseerus ta mittetuberkuloossetele kopsuhai-gustele, eeskätt kroonilisele bronhiidile ja bronhiaalastmale. Ta on

olnud teadussidemetes kolleegidega paljudest riikidest, eriti Soomest, Rootsist ja Venemaalt ning osalenud arvukatel konverentsidel-kongressidel nii kodu- kui ka välismaal.

Kui tunnustatud teadlane ja kohusetruu töötaja on ta aastaid olnud juhtivatel kohtadel nii tuberkuloosi kui ka pulmonoloogia vallas Eestis (vabariikliku ftisiasiaalse aseesimees, vabariigi peaftisiasiaater ja peapulmonoloog, pulmonoloogia probleemikomisjoni esimees jt). Ta on töötanud ka Venemaa Kopsuarstide Teadusliku Seltsi juhatuses, üleliidulises pulmonoloogia probleemikomisjonis ja teistes üleliidulistes erialaühendustes.

Nõukogude võimu perioodil tuli rahvusvahelisi erialakonverentse pidada Tallinnas, sest Tartu oli välismaalastele suletud linn. Konverentside-nõupidamiste tehniline korraldus jäi enamasti Lii Jannus-Pruljani hooleks. Sellega sai ta alati suurepäraselt hakkama.

Hilisematel aastatel laienes ka koostöö rahvusvahelises ulatuses, eeskätt Soome, Rootsi ja Ungari pulmonoloogidega. Aastatel 1995–2004 oli ta Eesti-poolne koordinaator ja eestvedaja ulatuslikus mitmeetapilises koostööprojektis Rootsi ja Soome uurijatega. Uuring oli pühendatud bronhiaalastma, kroonilise bronhiidi ja respiratoorsete sümptomite ning nende riskitegurite levimusele Eestis võrdlevalt Rootsi ja Soomega, siit ka uuringu koondnimetus – FinEsS-uuring (Finlandia, Estonia, Sweden).

Ka on ta olnud tööalaselt seotud Tartu Ülikooli arstiteaduskonnaga (lektorina, riigieksamite komisjoni esimehena, oponentina). Lii Jannus-Pruljani teaduslike tööde nimekirjas on üle 200 publikatsiooni. Juubilar on tuntud hea arstina, sõbrana ja alati abivalmis inimesena nii kolleegide kui ka patsientide hulgas. 2000. aastal hindas Eesti Vabariik prof Lii Jannus-Pruljani Eesti Punase Risti teenetemärgi III järgu vääriliseks.

Soovime juubilarile eelkõige tugevat tervist, samuti edasise koostöö ja sõpruse jätkumist.

**Kolleegide nimel
Heinart Sillastu ja Helle-Mai Loit**